

IZMEKLĒŠANAS NOSLĒPUMA UN CIETUŠĀ TIESĪBU UZ INFORMĀCIJU SADURSME PIRMSTIESAS KRIMINĀLPROCESĀ

COLLISION BETWEEN SECRET OF INVESTIGATION AND VICTIM'S RIGHT TO INFORMATION IN PRE-TRIAL STAGE OF CRIMINAL PROCEEDINGS

Dāvids Gurevičs, *Mg. iur.*

Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes
Krimināltiesisko zinātņu katedras doktorants

Summary

The victim's right to receive information during criminal proceedings is aimed at ensuring protection of the victim's interests in a fair regulation of criminal legal relations. However, the institute of the secret of investigation as a means to protect impartiality of the proceedings and the offender's right to a fair trial, limits the victim's ability to be informed. This paper attempts to identify a reasonable balance between the victim's right to information and the secret of investigation.

Atslēgvārdi: tiesības uz informāciju, interešu līdzsvars, izmeklēšanas noslēpums, atbilstīgs atlīdzinājums

Keywords: right to information, balance of interests, secret of investigation, effective remedy

Ievads

Latvijas kriminālprocesā cietušais ir apveltīts ar virkni tiesību, kas ļauj tam būt procesa dalībniekam līdzās apsūdzētajam.¹ Kriminālprocesa likums² (turpmāk – KPL) garantē cietušā tiesības ne tikai zināt savas tiesības un pienākumus kriminālprocesā, bet arī saņemt informāciju par procesa virzību un pēc pirmstiesas procesa pabeigšanas iepazīties ar krimināllietas materiāliem.

Šā raksta mērķis ir noskaidrot cietušā tiesību uz informāciju pirmstiesas kriminālprocesā saturu, raugoties caur KPL 375. pantā nostiprinātā izmeklēšanas noslēpuma aizsardzības prizmu. Autors, pirmkārt, aplūkos cietušā tiesību uz informāciju avotus un mērķus, galvenokārt koncentrējoties uz informāciju par kriminālprocesa virzību. Otrkārt, autors apskatīs, cik lielā mērā izmeklēšanas noslēpums ierobežo cietušā

¹ Šeit un turpmāk rakstā jēdziens “apsūdzētais” tiek saprasts plašāk nekā Kriminālprocesa likumā, proti, attiecībā uz visām personām, kurām ir tiesības uz aizstāvību.

² Kriminālprocesa likums: LV likums. Pieņemts 21.04.2005. [05.02.2023. red.].

tiesības būt informētam par kriminālprocesa gaitu un saturu pirmstiesas stadijā. Treškārt, autors sniegs ieskatu cietušā un apsūdzētā interešu līdzsvara problemātikā tiesību uz informāciju kontekstā.

1. Cietušā tiesību uz informāciju tvērums

Tiesībām uz informāciju kriminālprocesā piemīt duāla daba. No vienas puses, procesā iesaistītas personas informēšana par tās tiesībām var būt viens no kriminālprocesuālās darbības likumības pamatiem.³ No otras puses, kriminālprocesa dalībnieks nevarētu realizēt savas tiesības, būdams neinformēts par kriminālprocesa saturu. Piemēram, viens no kriminālprocesa taisnīguma fundamentālajiem elementiem ir apsūdzētā tiesības saņemt informāciju par lietā esošiem apsūdzošajiem pierādījumiem, to apstrādāt un vēlāk izmantot sevis aizstāvēšanai.⁴

Runājot par cietušo, jāuzdod jautājums, kādu pamattiesību īstenošanai un par kādiem apstākļiem tam ir jābūt informētam.

KPL 22. pantā nostiprinātās cietušā tiesības pieteikt kaitējuma kompensāciju kriminālprocesā ir viens no Latvijas Republikas Satversmes⁵ 92. panta trešajā teikumā ietvertu tiesību uz atbilstīgu atlīdzinājumu elementiem. Tomēr kompensācija ir tikai daļa no atbilstīga atlīdzinājuma, kas veido krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu cietušajam. Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā⁶ un juridiskajā literatūrā⁷ ir secināts, ka efektīvs kriminālprocess, kas rezultējas vainīgā identifikēšanā un sodīšanā, pats par sevi var būt cietušā aizskarto tiesību nepieciešamais atjaunošanas līdzeklis. Tādēļ ir attaisnojamas tādas cietušā procesuālās funkcijas, kas zināmā mērā ļauj tam kontrolēt kriminālprocesa gaitu.

Papildus tiesībām uz informāciju par kompensācijas, t. sk. valsts kompensācijas, pieteikšanu un saņemšanu, informāciju par pieejamo atbalstu un medicīnisko palīdzību, kā arī kontaktinformāciju saziņai par konkrēto kriminālprocesu KPL 97.¹ panta pirmā daļa nosaka cietušā tiesības uz informāciju par kriminālprocesa virzību.

Šī garantija ir pārņemta no Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas par noziegumos cietušo tiesībām⁸ (turpmāk – Direktīva) 6. panta. KPL šīs cietušā tiesības nav reglamentētas detalizēti, taču Direktīvas 6. panta otrās daļas b) punkts paredz, ka cietušajam ir tiesības lūgt informāciju par pašreizējo stāvokli kriminālprocesā, izņemot gadījumus, kad šādas informācijas sniegšana var negatīvi ietekmēt pienācīgu lietas izskatīšanu. Direktīvas preambulas 26. punkts informētību par lietas virzību saista ar nepieciešamību ļaut cietušajam pieņemt apzinātus lēmumus par savu dalību

³ Latvijas Republikas Senāta 28.05.2021. spriedums lietā Nr. SKK-86/2021, 7.3. p., <https://www.at.gov.lv/downloadlawfile/7869> [aplūkots 07.02.2023.].

⁴ Rusanovs E., Lielbriede L., Gorina D. XIII. "Izmeklēšanas noslēpums" mūsdienās – kā starpdisciplināru nozaru strīdus priekšmets?, <https://juristavards.lv/eseja/280352-xiiiizmeklesanas-noslepums-musdienas-ka-starpdisciplinaru-nozaru-stridus-prieksmets/> [aplūkots 05.02.2023.].

⁵ Latvijas Republikas Satversme: LV likums. Pieņemts 15.02.1922. [05.02.2023. red.].

⁶ ECT 19.02.1998. spriedums lietā *Kaya pret Turciju* (iesnieguma Nr. 158/1996/777/978), 107. p.

⁷ Dearing A. Justice for Victims of Crime. Human Dignity as the Foundation of Criminal Justice in Europe. B. v., Springer, 2017, p. 41.

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI. Pieņemta 25.10.2012. [12.02.2023. red.].

procesā. Tādējādi Eiropas Savienības (turpmāk – ES) likumdevējs ir paredzējis, ka cietušā tiesības pieprasīt un kompetentās iestādes pienākums izsniegt informāciju par lietas virzību ir vispārīgs princips un atkāpes no tā ir iespējamās izņēmuma gadījumā kriminālprocesa integritātes labad.

Viktimoloģijas pētījumi rāda, ka informācija par kriminālprocesa gaitu ir viena no galvenajām cietušo vajadzībām.⁹ Tomēr nedz KPL, nedz Direktīva neviens skaidrību par to, kas cietušajam izsniedzamai informācijai jāsatur attiecībā uz procesa gaitu. 2022. gadā Eiropas Komisijas sagatavotajā Direktīvas novērtējumā šī problēma ir uzsvērtā, par iespējamu cēloni minot to, ka iestādes izsniedz informāciju standartizētā veidā bez jebkāda individuāla izvērtējuma par cietušā vajadzībām un neaizsargātību.¹⁰ Tas ļauj secināt, ka informācijai par kriminālprocesa virzību, ko izsniedz cietušajam, jāsatur noteikto ziņu kopums par apstākļiem, kas ir relevanti konkrētai personai.

Ar vārdu “virzība” latviešu valodā apzīmē procesa vai parādības attīstību, veidošanos kādā virzienā.¹¹ Šis vārds, šķiet, nozīmē progresu jeb kādas darbības pāreju jaunā stadijā. Taču, pēc autora domām, ikviena kriminālprocesā veiktā darbība nebūt nav atzīstama par kriminālprocesa virzību. Kriminālprocesā izlemj virkni jautājumu, kas nav tieši vērsti uz procesa gaitas veicināšanu. Tā, piemēram, izmeklēšanas darbības veikšana, kuras rezultātā tiek iegūti lietai svarīgi pierādījumi, būtu atzīstama par kriminālprocesa virzību, savukārt lēmuma par drošības līdzekļa maiņu apsūdzētajam pieņemšana, ja tā neskar citu procesa dalībnieku intereses, ir darbība, kas ir saistīta ar kriminālprocesa mērķa sasniegšanu, bet neraksturo jaunu kriminālprocesa attīstības fāzi.

Ievērojot raksta ierobežoto apjomu, autors piedāvā izcelt šādus tipiskākos pirmstiesas kriminālprocesa virzības notikumus, kas skar cietušo un par ko tam ir tiesības būt informētam:

- kriminālprocesa izbeigšana, apturēšana vai atjaunošana;
- kriminālprocesa sadalīšana vai apvienošana;
- lietai būtisku pierādījumu iegūšana;
- kriminālprocesa pāreja jaunā posmā (piemēram, lietas nodošana prokuroram kriminālvajāšanas uzsākšanai);
- noziedzīgu nodarījumu izdarījušās personas identificēšanas vai meklēšanas rezultāti;
- rīcība ar cietušajam piederošo mantu (tās meklēšana, atrašana).

Šis uzskaitījums nav izsmelošs, ņemot vērā nepieciešamību ikviena cietušā ieinteresētību vērtēt individuāli. Jāpiebilst, ka KPL 98. panta pirmā prim daļa paredz cietušajam kriminālprocesā par noziedzīgu nodarījumu, kas saistīts ar vardarbību vai vērsts pret dzimumneaizskaramību vai tikumību, specifiskas tiesības pirmstiesas

⁹ O'Connell M. Improving Access to Justice: Procedural Justice Through Legal Counsel for Victims of Crime. In: An International Perspective on Contemporary Developments in Victimology. B. v., Springer, 2020, p. 208.

¹⁰ Evaluation of Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA, p. 14, https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12727-Supporting-crime-victims-evaluation-of-the-Victims-Rights-Directive_en [aplūkots 19.02.2023.].

¹¹ Sk.: <https://tezaurs.lv/virz%C4%ABba:1> [aplūkots 20.02.2023.].

stadijā pieteikt procesa virzītājam lūgumu informēt viņu par kriminālprocesa virzību. Ar šo likumdevējs ir paredzējis procesa virzītāja pienākumu informēt šādu cietušo par lietas virzību, ja tāds lūgums ir pieteikts vienreiz,¹² taču, autora ieskatā, likumdevējs nebija domājis šādam cietušajam paredzēt plašākas tiesības uz informāciju par lietas virzību salīdzinājumā ar cietušo, pret kuru tika izdarīts cita veida noziedzīgs nodarījums.

Secināms, ka cietušā tiesības zināt kriminālprocesa saturu pirmstiesas stadijā ir pamatojamas ar cietušā interesi krimināltiesisko attiecību taisnīgā noregulējumā, t. i., iespējā piedalīties kriminālprocesā un saņemt atbilstīgu atbildzinājumu. Līdz ar to cietušā tiesības uz informāciju var tikt uztvertas ne tikai kā tiesību zināt savas tiesības elements, bet arī kā neatņemama tiesību uz taisnīgu tiesu sastāvdaļa.¹³

2. Izmeklēšanas noslēpums un cietušais pirmstiesas procesā

KPL 375. panta pirmā daļa paredz, ka krimināllietā esošie materiāli ir izmeklēšanas noslēpums un ar tiem drīkst iepazīties amatpersonas, kuras veic kriminālprocesu, kā arī personas, kurām minētās amatpersonas attiecīgos materiālus uzrāda šajā likumā paredzētajā kārtībā. Šis izmeklēšanas noslēpuma definējums nenosaka absolūtu liegumu kriminālprocesa gaitā tā dalībniekiem saņemt informāciju par kriminālprocesa saturu, uz ko norāda vārdi “drīkst iepazīties [...] šajā likumā paredzētajā kārtībā”. Savukārt Senāts ir atzinis, ka uz tiesībām iepazīties ar lietas materiāliem nedrīkst skatīties atrauti, nenovērtējot, kādu aizsargājamu interešu labad būtu attaisnojams aizliegums iepazīties ar lietas materiāliem.¹⁴

Juridiskajā literatūrā ir pausts, ka atklātuma principa un to ierobežojošā izmeklēšanas noslēpuma saturs atšķiras dažādās kriminālprocesa stadijās.¹⁵ Izvērtot šo domu, varētu teikt, ka informācijas par kriminālprocesu apjoms, ko cietušais var iegūt, mainās procesa attīstības gaitā. Izrietoši no KPL 98. panta pirmās daļas 8. punkta, pēc tam, kad pirmstiesas process tiek izbeigts vai virzīts nākamajā posmā, cietušajam rodas tiesības uzzināt kriminālprocesa saturu – iepazīties ar attiecīgo lēmumu un lietas materiāliem. Tādējādi tiesības piekļūt kriminālprocesa materiāliem pilnā apjomā, izņemot ar likumu aizsargājamai informācijai (personas datiem, komercnoslēpumam u. tml.), cietušajam rodas pirmstiesas kriminālprocesa noslēguma fāzē, t. i., pēc tam, kad pieņemts procesa virzītāja lēmums par pirmstiesas procesa izbeigšanu vai pabeigšanu.

Tomēr minētais nenozīmē, ka līdz pirmstiesas procesa pabeigšanai cietušajam nav iespējas iegūt informāciju, ko satur krimināllietas materiāli. Tā, piemēram, likuma “Par valsts kompensāciju cietušajiem”¹⁶ 8. panta otrā daļa paredz: ja cietušais pieprasa valsts kompensāciju brīdī, kad kriminālprocesā nav pieņemts galīgais nolēmums,

¹² Strada-Rozenberga K. Komentārs KPL 98. pantam. Grām.: Kriminālprocesa komentāri. A daļa. Autoru kolektīvs prof. K. Stradas-Rozenbergas zinātniskajā redakcijā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2019, 354. lpp.

¹³ Fernández de Casadevante Romani C. International Law of Victims. Heidelberg, New York, Dordrecht, London: Springer, 2012, p. 130.

¹⁴ Latvijas Republikas Senāta 21.12.2017. spriedums lietā Nr. SKA-453/2017, 8. p., <https://www.at.gov.lv/downloadlawfile/5354> [aplūkots 20.02.2023.].

¹⁵ Meikališa Ā. Kriminālprocesa tiesības. Vispārīgā daļa. 1. grāmata. Rīga: RaKa, 2000, 167. lpp.

¹⁶ Par valsts kompensāciju cietušajiem: LV likums. Pieņemts 18.05.2006. [20.02.2023. red.].

cietušais pievieno procesa virzītāja izziņu, kurā norādīta informācija par noziedzīgu nodarījumu, tā kvalifikāciju, vainas formu, dati par nodarījuma izdarītāju u. c.

Savukārt KPL 96.¹ panta sestā daļa paredz īpaši aizsargājama cietušā tiesības lūgt un saņemt informāciju par tās apcietinātās vai notiesātās personas atbrīvošanu vai izbēgšanu no ieslodzījuma vai īslaicīgās aizturēšanas vietas, kura radījusi viņam kaitējumu, ja pastāv apdraudējums cietušajam un nepastāv kaitējuma risks apcietinātajai personai. Jānorāda, ka KPL nav iekļautas cietušā tiesības būt informētam par procesuālā piespiedu līdzekļa piemērošanu personai, kura radījusi cietušajam kaitējumu. Arī Direktīvā šīs tiesības nav paredzētas, par ko literatūrā ir izteikta kritika: ja Direktīvas 6. panta piektā daļa paredz dalībvalstu pienākumu informēt cietušo par visiem pasākumiem, kas tiek veikti viņu aizsardzībai likumpārkāpēja atbrīvošanas vai izbēgšanas gadījumā, tad vēl vairāk tas nozīmē, ka cietušajam jāļauj izteikties brīdī, kad tiek lemts jautājums par drošības līdzekļa noteikšanu.¹⁷

Jāatzīst, ka šis jautājums ir atsevišķas izpētes vērts, tādēļ autors šajā rakstā to sīkāk neiztirzās. Visnotaļ var piekrist nostājai, ka jautājumos, kas tiešā veidā skar cietušā intereses, cietušajam jābūt iespējai izteikties un līdz ar to arī zināt, kāds lēmums tiek pieņemts. Var izdarīt secinājumu, ka līdz brīdim, kad pirmstiesas process tiek pabeigts, cietušajam jābūt iespējai iegūt no krimināllietas materiāliem informāciju, kas ir nepieciešama cietušo tiesību un leģitīmo interešu aizsardzībai. Attiecīgi procesa virzītāja uzdevums ir katrā gadījumā veikt individuālo izvērtējumu, lai noteiktu, vai cietušā interese pēc informācijas ir svarīgāka par citām interesēm, ko aizsargā izmeklēšanas noslēpums. Šim jautājumam autors pieskarsies nākamajā šā raksta sadaļā.

Papildus tam jāuzsver, ka atbilstoši KPL 97. panta otrajai daļai cietušais savas tiesības kriminālprocesā var īstenot tikai tajā kriminālprocesa daļā, kura tieši attiecas uz noziedzīgu nodarījumu, ar kuru viņam nodarīts kaitējums. Attiecīgi KPL 98. panta pirmās daļas 8. punkts paredz cietušā tiesības iepazīties ar tiem tiesai nododamās krimināllietas materiāliem, kuri tieši attiecas uz noziedzīgu nodarījumu, ar kuru viņam nodarīts kaitējums. Pēc autora domām, vārdi “tieši attiecas” nenozīmē, ka cietušajam izsniedzamiem vai uzrādāmiem lietas materiāliem jāsaturs vienīgi informācija par izmeklējamiem apstākļiem, kas radīja cietušajam kaitējumu. Uz to cita starpā norāda KPL 451. panta pirmā daļa, kas paredz cietušā tiesības, pastāvot objektīvai nepieciešamībai, iztiesāšanas stadijā iepazīties ar visiem krimināllietas materiāliem un lūgt izgatavot to materiālu kopijas, kuri aizskar tā intereses un tiesības.

3. Cietušā un apsūdzētā interešu līdzsvars

Kaut gan tiesības uz informāciju par krimināllietu ir uzsvērtas kā fundamentālas teju visos cietušā tiesību katalogos, literatūrā var atrast kritiku, ka cietušā informētība par kriminālprocesa saturu var drīzāk kaitēt procesa objektivitātei un apdraudēt apsūdzētā tiesības uz taisnīgu tiesu. Par pamatu tam ir bažas, ka cietušais dabīgi ir ieinteresēts kriminālprocesa iznākumā par sliktu personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību, līdz ar to cietušais ir tendēts pārspīlēt savas liecības vai pielāgot savus

¹⁷ Faraldo Cabano P. Protecting Victims' Rights Through the European Supervision Order? European Papers, 2020, Vol. 5, No. 3, pp. 1457–1458.

paskaidrojumus atbilstoši lietā esošajiem pierādījumiem, lai pasliktinātu apsūdzētā stāvokli.¹⁸

Savā ziņā viens no izmeklēšanas noslēpuma mērķiem ir aizsargāt kriminālprocesa objektivitāti, lai procesa dalībnieki nevarētu ļaunprātīgi izmantot lietas materiālos esošo informāciju procesa mērķa obstrukcijai. Tādēļ izteiktajai kritikai var daļēji piekrist. Tā, piemēram, KPL neparedz liecinieka tiesības iepazīties ar lietas materiāliem nedz pirmstiesas procesā, nedz iztiesāšanā, kas, ņemot vērā arī cietušā kā liecinošās personas lomu, ir vērsti uz kriminālprocesa objektivitātes nodrošināšanu un pilnīgas patiesības noskaidrošanu.

No citas puses, šāds uzskats tomēr nepamatoti sašaurina cietušā lomu kriminālprocesā līdz liecinošās personas statusam, aizmirstot, ka cietušā tiesības uz taisnīgu tiesu, kā jau uzsvērts iepriekš, paredz cietušā zināmas iespējas ietekmēt kriminālprocesa rezultātu un tādējādi nodrošina cietušā ieinteresētību krimināltiesisko attiecību taisnīgā noregulējumā, kas nebūt neaprobežojas ar kaitējuma kompensācijas pieteikšanu.

Cietušā tiesībām izteikties, iesniegt pierādījumus un līdz ar to zināt krimināllietas materiālus, tai skaitā pret apsūdzēto savāktās ziņas par faktiem, ir nozīme procesuālās līdztiesības principa nodrošināšanai, kurš *expensis verbis* nav noteikts KPL, bet ir nostiprināts likuma "Par tiesu varu"¹⁹ 24. pantā un ir izsecināms no Satversmes 92. pantā ietvertā taisnīgas tiesas principa.²⁰ Pirmstiesas stadijā tiesības iepazīties ar lietas materiāliem cietušajam ir vajadzīgas, lai pārliecinātos, vai lēmums, ar kuru process izbeigts vai pabeigts, ir pamatots, vai tika iegūti visi nepieciešamie pierādījumi, lai procesu virzītu tālāk, vai sniegts pareizs izmeklēšanas darbībās iegūto ziņu faktiskais un juridiskais novērtējums un vai nav pieļauti procesuālās kārtības pārkāpumi, kas lieguši cietušajam baudīt taisnīgu kriminālprocesa rezultātu. Secināms, ka cietušā un apsūdzētā tiesības uz informāciju par kriminālprocesa saturu, kaut gan tās tiek izmantotas dažādos nolūkos, ir viens no kriminālprocesa mērķa sasniegšanas līdzekļiem.

Tomēr KPL ir saskatāmi trūkumi, kas neļauj pilnībā nodrošināt cietušā un apsūdzētā procesuālo līdztiesību. Tā, piemēram, KPL 66. panta pirmās daļas 7. punkts paredz aizdomās turētā tiesības iepazīties ar lēmumu par ekspertīzes noteikšanu pirms tā nodošanas izpildei, ja ekspertīze attiecas uz šo personu, bet 8. punkts – ar ekspertīzes atzinumu, ja ekspertīze veikta pēc šīs personas pieteikuma. Cietušajam šādas tiesības nav noteiktas. Tādēļ, domājams, būtu nepieciešams pārskatīt KPL normas, lai nodrošinātu taisnīgu procesa dalībnieku interešu līdzsvaru tiesību uz informāciju kontekstā.

¹⁸ Reddi V. P. Role of the Victim in the Criminal Justice Process. Student Bar Review, 2006, No. 18, pp. 12–13.

¹⁹ Par tiesu varu: LV likums. Pieņemts 15.12.1992. [17.02.2023. red.].

²⁰ Satversmes tiesas 29.04.2016. spriedums lietā Nr. 2015-19-01, 12.2. p. Latvijas Vēstnesis, 2016, Nr. 85.

Kopsavilkums

1. Cietušā tiesības uz informāciju ir gan tiesību zināt savas tiesības, gan tiesību uz taisnīgu tiesu izpausme kriminālprocesā. No Satversmes no ES tiesību normām izriet, ka šīm tiesībām jābūt reālām, līdz ar to, lai informētu cietušo par lietas virzību, procesa virzītāja pienākums ir individuāli izsvērt, vai izmeklēšanas noslēpuma aizsardzībai dodama lielāka priekšroka nekā cietušā vajadzībai iegūt informāciju savu tiesību realizācijai.
2. Kaut gan KPL garantē cietušā tiesības iepazīties ar lietas materiāliem pēc pirmstiesas procesa pabeigšanas, izmeklēšanas noslēpuma institūts neizslēdz, ka papildu informācijai par lietas virzību cietušais var iegūt ziņas no lietas materiāliem līdz pirmstiesas procesa pabeigšanai, ciktāl tās ir nepieciešamas konkrēta cietušā interesēs.
3. Cietušā informētība par kriminālprocesa saturu ir nepieciešama cita starpā, lai nodrošinātu cietušā un apsūdzētā procesuālo līdztiesību, ļaujot cietušajam piedalīties kriminālprocesā ar iespēju ietekmēt tā rezultātu. Līdz ar to KPL ir jāgarantē cietušā un apsūdzētā līdztiesīgas iespējas gūt informāciju procesa gaitā.